

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger pkt. 3, 4, 5.4.2. og 6-10 nedenfor, omfatter lovforslaget en række af forslagene i handlingsplanen.

For så vidt angår forslaget om et forstærket internationalt samarbejde foregår dette allerede på en række områder, bl.a. i EU-regi. Som eksempel kan nævnes, at EU-landene for nylig har indgået aftaler, der giver nemmere adgang til udlevering af lovovertrædere mellem EU-landene, ligesom der er indgået aftale om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol), der bl.a. skal registrere oplysninger om bekæmpelse af grov international kriminalitet. Hertil kommer, at der er lagt op til, at Danmark i december 1996 skal undertegne en aftale om tiltrædelse af Schengen-konventionen, der bl.a. indebærer en styrket international indsats mod grænseoverskridende kriminalitet.

Det er hensigten, at Danmarks ratifikation af disse konventioner skal gøres mulig ved lovgivning, og lovforslag herom vil senere blive fremsat. Dette lovforslag indeholder bl.a. på den baggrund ikke forslag om et forstærket internationalt samarbejde, som i øvrigt i vidt omfang også gennemføres, uden at der er behov for lovændringer.

Lovforslaget indeholder heller ikke forslag om et effektiviseret samarbejde mellem danske myndigheder, idet dette samarbejde allerede foregår på mange områder og ikke hidtil har krævet lovregulering.

For så vidt angår forslaget i handlingsplanen om civile agenter overvejes spørgsmålet fortsat af Justitsministeriet og Rigsadvokaten, således at der eventuelt senere vil blive fremsat lovforslag på dette område på grundlag af en nyligt afsagt Højesteretsdom.

Spørgsmålet om begrænsning af strafafsoneres adgang til aktindsigt i sager om straffuldbyrdelse har været overvejet af Straffelovrådet, som snart afgiver en udtalelse herom.

Forslaget i handlingsplanen om straf for vidners urigtige alibier til politiet er ligeledes ikke medtaget i dette lovforslag. Det skyldes bl.a., at en sådant forslag, som bryder med hidtidig dansk tradition for afgivelse af forklaringer til politiet i straffesager, efter Justitsministeriets opfattelse ikke bør gennemføres uden mere principielle overvejelser.

For så vidt angår forslaget om en forstærket indsats i fængslerne kan det oplyses, at det er hensigten i begyndelsen af 1997 at indrette separate afdelinger i to arresthuse til anbringelse af stærke indsatte, der har misbrugt deres magtposition til at udnytte eller dominere medindsatte.

Justitsministeriet vil i øvrigt være opmærksom på mulighederne for at iværksætte ny forskning, der kan belyse forekomsten af kriminelle organisationer

i Danmark med henblik på at kunne iværksætte egnede initiativer til bekæmpelse af sådan kriminalitet.

3. Telefonaflytning i sager om grov vold, forsættelig farefremkaldelse og grove tyverier

3.1. Gældende ret

Reglerne om politiets indgreb i meddelelshemmeligheden, dvs. telefonaflytning, anden aflytning, teleoplysning, brevåbning og -standsning, findes i retsplejelovens kapitel 71.

Indgreb i meddelelshemmeligheden sker efter rettens kendelse. Såfremt indgrebet formål ville forspildes, hvis man skulle afvente retskendelse, kan politiet dog træffe beslutning om at foretage indgrebet, men skal i så fald inden 24 timer forelægge sagen for retten.

Inden retten træffer afgørelse, skal der beskikkes en advokat for den, som indgrebet vedrører, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig.

Betingelserne for at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden er fastsat i retsplejelovens § 781. Efter stk. 1, nr. 1, må indgrebet kun foretages, såfremt der er bestemte grunde til at antage, at på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til og fra en mistænkt (mistankekravet). Herudover kræves efter stk. 1, nr. 2, at indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (indikationskravet). Endvidere kræves efter § 781, stk. 1, nr. 3, som udgangspunkt, at efterforskningen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover (kriminalitetskravet).

Der gælder dog visse undtagelser fra kriminalitetskravet. Således er det i § 781, stk. 1, nr. 3, fastsat, at der – uanset at strafferammen er mindre end 6 år – kan foretages indgreb i meddelelshemmeligheden i forbindelse med efterforskningen af forsættelige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 eller 13 (om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder). Endvidere omfatter denne bestemmelse en række andre overtrædelser af straffeloven, herunder f.eks. § 266 om trusler, som har en strafferamme på indtil 2 års fængsel, og § 281 om afpresning, som har en strafferamme på 1½ års fængsel – under skærpende omstændigheder dog indtil 6 års fængsel.

Herudover fastsætter § 781, stk. 2, at der kan foretages telefonaflytning og teleoplysning i sager om overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 2 og 3, hvor efter det er strafbart at skaffe sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et anlæg til elektronisk databehand-